

GOTICKÁ CESTA

Zakarpatská č. 19, 048 01 Rožňava

Tel. : 058 / 7331 384, 0903 032 644, Fax : 058 / 788 2340

GOTICKÁ CESTA

Zvýšeným záujmom turistov o historické a prírodné hodnoty v oblasti Gemera a Spiša, vytvorila v rokoch 1995-1996 pracovná skupina tvorená odborníkmi z regiónov Gemera a Spiša nový produkt kultúrnej turistickej cesty pod názvom Gotická cesta.

Pracovná skupina pôsobila v rámci projektu „Dynamickejší rozvoj turizmu v regiónoch Spiš a Gemer“, ktorý bol podporovaný Ministerstvom hospodárstva NSR v rámci programov TRANSFORM. Poradenstvom bola poverená nemecká poradenská firma: Dr.Gotz&Partner GmbH. V pracovnej skupine boli platení zamestnanci – dvaja z Gemera a dvaja zo Spiša, potom okresy Rožňava, Spišská Nová Ves, TIK Rožňava, TIK Spišská Nová Ves, Združenie Slovenský kras, podnikatelia a ubytovacie zariadenia z Gemera a Spiša. Predsedníctvo tejto pracovnej skupiny potom prevzala v roku 1997 Regionálna rozvojová agentúra Rožňava v osobe Ing. Miroslava Boldiša, riaditeľa. Z iniciatívy nadšencov, starostov obcí a predstaviteľov jednotlivých cirkví na pokračovanie Gotickej cesty boli dňa 12.12.2007 vypracované stanovy na vytvorenie právnickej osoby združenia fyzických a právnických osôb pod názvom Gotická cesta. Združenie bolo registrované na MV SR 23.1.2008, dňa 14.3.2008 pridelené IČO 42100089 a zvolené orgány na ustanovujúcom zhromaždení dňa 11.11.2009.

V rámci pracovnej skupiny bol vykonaný prieskum turistických aktivít a marketing ponúk návštevnosti. Na základe týchto skutočností sa zrodila myšlienka budovať tieto ponuky, podobne ako v Nemecku, v ucelenom balíku ponúk ako „Kultúrne cesty“. Tak sa zrodil aj názov, ktorý najprv prechádzal od myšlienky „Cesty Slovenským rajom“. Tento názov nevystihoval náš záujem, lebo bol viazaný iba na Slovenský raj, ktorý je už dosť navštevovaný. Naším cieľom bolo dostať turistov do ochranného pásma i do okrajových miest.

V rámci prieskumu sme mali najviac zdokladované historické pamiatky 14. a 15. storočia gotickej architektúry. Nakoľko v našich regiónoch je veľa zachovalých pamiatok gotiky a sú z obdobia, ktoré zaujímajú turistov, odborníkov, ale i nadšencov histórie, nazvali sme ponuku ich návštevy „Gotická cesta“.

V rámci tohto projektu sme Gotickú cestu prezentovali na Medzinárodnom veľtrhu turizmu a karavaningu v Lipsku v r. 1997.

Na projekte sa podieľali Združenie turizmu Slovenský kras, Regionálna rozvojová agentúra Rožňava, Okresný úrad Rožňava, Okresný úrad Spišská Nová Ves, Združenie podnikateľov cestovného ruchu Spiša, Turistické informačné kancelárie – Rožňava, Spišská Nová Ves, Levoča a podnikatelia veľkých ubytovacích zariadení – hotela Metropol (Spišská Nová Ves), hotela Barbakan (Levoča), hotela Kras (Rožňava).

Gotická cesta spoznáva veľmi bohatú pokladnicu kultúrnohistorických daností Spiša a Gemera. Je prvou tematickou kultúrno-poznávacou turistickou cestou svojho druhu nielen na tomto území, ale aj na území celého Slovenska.

1. etapa turistickej cesty je okruhom s dĺžkou 276 km, s možnosťou vytvárania menších okruhov, po častiach, z hociktorého miesta. Vedie po cestách I., II., III. triedy a miestnych komunikáciách. Spoznáva priamo kultúru 24 obcí a 9 miest, ale dávame možnosť aj hviezdicovým návštevným príľahlých obcí s ich atraktivitami.

Z pohľadu najvýznamnejších chránených historických území prechádza:

- dvoma mestskými pamiatkovými rezerváciami – Levoča, Spišská Kapitula,
- územím s pamiatkami zahrnutými do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO – Spišský hrad, Spišská Kapitula, Spišské Podhradie, Žehra
- 11 pamiatkovými zónami – Spišská Nová Ves, Spišské Podhradie, Spišské Vlachy, Gelnica, Markušovce, Smolník, Rožňava, Lúčka, Štítnik, Jelšava a Sirk (Sirk – Železník, Turčok – Železník),
- trasou (resp. v blízkosti turistickej cesty je 13 národných kultúrnych pamiatok – Chrám sv. Jakuba v Levoči, Spišský hrad, kostol v Žehre, hrad Krásna Hôrka, kaštieľ a historický park v Betliari – v r. 1994 ocenený cenou Europa NOSTRA za pamiatkovú obnovu, kostoly v Koceľovciach, Ochtinej, Štítniku, Plešivci, Šiveticiach, Rákoši, Chyžnom, pôvodná a novšia budova Prvého slovenského gymnázia v Revúcej a zrúcaniny Muránskeho hradu.

Gotická cesta prechádza aj veľmi zaujímavými a chránenými prírodnými územiami. Predovšetkým sú to veľkoplošné chránené územia národných parkov Slovenský raj Slovenský kras a Muránska planina. V tejto oblasti je aj Dobšinská ľadová jaskyňa zapísaná do Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva v roku 2000. Na Gemeri, v blízkosti Národného parku, biosferickej rezervácie Slovenský kras prechádza v blízkosti jaskýň a podzemných priepastí, ktorých význam a ojedinelosť bola ocenená zapísaním do Zoznamu Svetového prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO od r. 1995. Z nich sú verejnosti sprístupnené Ochtinská aragonitová, Gombasecká jaskyňa, Jaskyňa Domica a Krásnohorská jaskyňa.

Na Gotickej ceste sa orientujeme 266 dopravnými orientačnými informačnými tabuľkami, hnedo bielej farby, označenej logom v tvare gotického lomeného oblúka s nápisom „Gotická cesta“. Konkrétne informácie v miestach kultúrnohistorických a prírodných pamiatok poskytujú priestorové informačné tabule, rozmiestnené podľa mapy v 33 obciach a mestách piatich okresov a troch krajov. Informačné značenie bolo inštalované RRA Rožňava v roku 1998.

Informačné značenie Gotickej cesty bolo odovzdané do správy a údržby obcí bezplatným darovacím prevodom. V súčasnej dobe informačné značenie je potrebné doplniť nakoľko je nedostatočné, niektoré dopravné tabule boli odcudzené alebo poškodené.

V ucelenom okruhu Gotická cesta predstavuje najzaujímavejšie a najvzácnejšie skvosty regiónu – na vrchoch týčiace sa hradné komplexy, celkovo zachované historické jadrá miest, múzeá, katedrály, ale aj dedinské kostoly, meštiacke domy, kamenné a drevené mosty. Popritom nenarazíte iba na umelecké a stavebné diela gotiky, ale presvedčíte sa aj o kráse fascinujúcich stôp, ktoré tu zanechali aj iné kultúrno-historické epochy. Vynikajú najmä stredoveké gotické kostoly s umeleckou výmalbou s technikou al fresco, oltáre, kazateľnice, kostolné emporie a kazetové stropy.

Pozdĺž cesty je pekná ľudová architektúra (drevená i murovaná). Zaujímavé sú zrubové podmurované trojpriestorové domy s hospodárskymi stavbami (stodolou, chlievom, ovčiarnou), pod sedlovými šindlovými strechami v otvorenom dome. V regiónoch sa konajú pravidelné folklórne slávnosti a návštevník môže obdivovať ľudový kroj, zvyky a ľudový tradičný nábytok. Medzi obyvateľstvom sa udržala remeselná ľudovo-umelecká výroba. Je rozšírená výroba tkaných plátien, kobercov, paličkových čipiek, drevených výrobkov, naberačiek, varešiek, črpákov, lyžíc rôznych typov, šindlov, výroba a pletenie košíkov, plechových zvoncov, výroba medovníkárskych potravinárskych a umeleckých špecialít, maliarska, reliéfná umelecká, figurálna umelecká tvorba a ešte mnoho zaujímavých remeselných výrobkov.

Gotická cesta prechádza cez lesy, doliny a hory so svojimi turistickými chodníkmi cez hlboké rokliny a hučiace vodopády. Na území sú ukryté okrem jaskýň, ktoré sú sprístupnené verejnosti aj prírodné krásy, ako sú priepasti (Silická Ľadnica, Brázda, Stratenská a jaskyňa Bobačka), závrate, škrapové polia, kaňony, krasová flóra, vyvieračky, pramene, vodné plochy. Zaujímavosťou je návšteva jaskýň (Krásnohorská jaskyňa, Veľká Žomboj, Jaskyňa na Kečovských lúkach) a priepasti Zvonica a Veľká Bikfa v sprievode skúsených vodcov a v jaskyniarskom výstroji Speleologickej vodcovskej služby. Táto adrenalínová návšteva jaskýň je výbornou atraktivitou pri poznávacom turizme.

Gotická cesta v súčasnosti sa predĺžila do Poľska, do Maďarska a pozostáva z niekoľkých okruhov :

1. trasa - Spišsko-Gemerská, ktorá bola ako prvá
2. trasa - Gemersko-Rimavská,
3. trasa - Spišská s okruhom tatranským,
4. trasa - Spišská s okruhom pieninským,
5. trasa - Gemerská s okruhom okolo Slovenského krasu

Gotická cesta teraz predstavuje ponuku v celkovej dĺžke skoro 650 km a už veľká časť sa realizuje s podporou obcí, miest a Veľkými územnými celkami Košického, Prešovského a Banskobystrického kraja.

V rámci gotickej cesty je vypracovaný kalendár kultúrnych a športových podujatí v jednotlivých lokalitách. Tento kalendár ponúka možnosť výberu jednotlivých akcií, či už to na Spišskom hrade, Spišskej Novej Vsi, Rožňave, Betliari, Krásnej Hôrke, Revúcej Chyžnom, Muráni, atď.

Pripravuje sa projekt služieb a sprístupnenie dostupných zaujímavostí o gotiku v našom regióne. Návštevu Gotickej cesty je potrebné absolvovať. Cesta nie je ešte ukončená a stále bude potrebné dopĺňať ponuky, služby a infraštruktúru. Tu máme pripravené aktivity na sprístupnenie jednotlivých atraktivít a dobudovanie infraštruktúry v rámci tejto cesty. Máme prejednané formy sprístupnenia a odborných výkladov, ale na to je potrebná spoločná koordinácia pre realizáciu.

Je namieste tiež zdôrazniť, že návštevník sa niekedy nemôže dostať do niektorej pamiatky. Spôsob sprístupnenia kostolov je veľmi zdĺhavý pre nekoordinovaný prístup v jednotlivých lokalitách. Kostoly sú majetkom rôznych cirkví – rímskokatolíckej, evanjelickej, reformátorskej, ale záleží na ľuďoch, aby našli spoločnú formu sprístupnenia gotickej pamiatky. Z toho dôvodu má byť tiež zabezpečené časové rozmedzie pre návštevníkov, odborný výklad a jazykové sprievodcovské mutácie výkladu.

Gotická cesta je navštevovaná hlavne skupinovými návštevami, lebo systém návštevy niektorých kostolov nie je dopracovaný a výklad so sprievodcovskými službami je výhodný len pre skupinové návštevy. Preto by sa mali do týchto aktivít gotickej cesty zapojiť cestovné kancelárie, agentúry a touroperátorov. V niektorých miestach sú problémy aj v tom, že majiteľmi objektov gotickej cesty sú cirkevné organizácie a súkromné osoby, s ktorými je veľmi ťažká komunikácia pre otvorenú prezentáciu týchto gotických exponátov.

Pre ďalší rozvoj gotickej cesty je potrebné urobiť detailnú databázu gotických objektov a exponátov, vytvorenie marketingovej štúdie, jej sprístupnenie pre rozvoj turizmu a vytváranie fondu na opravu a využitie pamiatok gotickej cesty.

Kontaktné údaje:

<http://oz-goticka-cesta.webnode.sk/>

e-mail: regag@stonline.sk

miroslav.boldis@hotmail.com

Eva.Smelkova@pamiatky.gov.sk

V Rožňave, február 2014

Vypracoval : Ing. Miroslav Boldiš,
Predseda združenia
Gotická cesta

